

Схвалено

Педагогічною радою

Горохівської музичної школи

Горохівської міської ради

Луцького району Наказ № 17а від 31.08.2022р.

Протокол №1 від 31.08.2022 р.

Затверджено

Директор Горохівської
музичної школи

О. Цехош

Освітня програма з музичного мистецтва

Горохівської музичної школи

Горохівської міської ради

Луцького району

Рівень мистецької освіти - початкова мистецька освіта

Підрівень – елементарний

ХОРОВИЙ КЛАС

Горохів 2022 р.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти початкової мистецької освіти елементарного підрівня передбачають у мистецьких школах здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення освітньої діяльності, що сприяє зростанню позитивного іміджу школи;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності шляхом здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм , у тому числі наскрізних, навчальних програм дисциплін , критеріїв оцінювання навчальних програм дисциплін, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання , навчально – методичних матеріалів , бібліотечних фондів мистецької школи;
- контроль за виконання власної освітньої програми мистецької школи та робочих навчальних планів , якістю знань , умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх удосконалення;
- щорічне оцінювання освітнього процесу за кожною навчальною дисципліною учнями, їхніми батьками або іншими законними представниками за результатами добровільного опитування;
- збереження , а при можливості , збільшення контингенту учнів;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для ефективного управління та організації освітнього процесу за освітньою програмою.;
- забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність мистецької школи;
- моніторинг та оптимізація соціально – психологічного середовища мистецької школи (контроль та поточне користування взаємодії викладача й учня/учениці в організації і забезпечені освітнього процесу);
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у навчально – методичних , наукових працях працівників мистецьких шкіл та учнів;
- інших процедур і заходів.

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти складаються з наступних компонентів:

Кадрове забезпечення освітньої діяльності	Професіоналізм, відповідна фахова освіта , наявність педагогічних та творчих здібностей, внутрішня потреба для вдосконалення своєї фахової компетентності , високі моральні якості та професійна етика. Посада викладача, концертмейстера може обіймати особа, яка має
---	--

акордеон), місцями для співу сидячи та стоячи (для підготовки та виконання музичноритмічного супроводу хорових творів, різноманітних видів сценічно-рухової діяльності), одним-двома комплектами шумових інструментів та пакетом відповідного нотного матеріалу, столом, шафою для нот, стендом для наочних посібників, нотною (крейдовою) та/або інтерактивною дошками; аудіо-системою (бажано і відео) для відтворення музичного матеріалу, комплектом костюмів для концертного виступу, пюпітром для нот, метрономом, наочними матеріалами, літературою з фаху, методичними зразками та іншими ресурсами згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами). Зала для уроків має відповідати санітарно-гігієнічними вимогами щодо кількості, віку, фізичних та психофізіологічних особливостей учасників хорового колективу, бути просторою, добре освітленою та легко провітрюваною.

Додатково рекомендується використовувати технічне оснащення: ноутбук/комп'ютер або планшет (смартфон) з колонкою, медіа програвач для аудіо записів, проектор, екран тощо. Цей перелік може бути доповнений залежно від потреб та можливостей мистецької школи.

4. Нормативний зміст, обсяг навчальної дисципліни та результати навчання

Зміст типової навчальної програми систематизовано за навчальними модулями. Тематична будова навчальних модулів відповідає принципу концентризму, оскільки хорова діяльність підпорядковується певній системі й структурі та передбачає повернення до вже знайомого матеріалу, але на більш високому та поглибленому рівні. Кожен навчальний модуль нумерується відповідно до року навчання та розташування в таблиці змісту типової навчальної програми (наприклад, 2.3 – другий рік навчання, 3-й навчальний модуль).

Структура навчальної дисципліни

Навчальний модуль 1 (перший рік навчання). Хоровий спів як вид мистецтва (Абетка хорового співу – на першому році навчання).

Навчальний модуль 2 (другий рік навчання). Теоретико-методичні засади вивчення хорового твору.

Навчальний модуль 3 (третій рік навчання). Вокально-хорові особливості виконання музичного твору.

Навчальний модуль 4 (четвертий рік навчання). Художньо-виконавські особливості хорового твору.

**Розподіл змісту типової навчальної програми
за модулями першого року навчання**

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання	Середня кількість годин
Навчальний модуль 1.1. Абетка хорового співу.	Життєвий зміст музики. Ознайомлення з різноманітними характерами музичних творів (пісня, танець, марш). Правила охорони співацького голосу. Поняття про дитячий хор та хормейстера. Організація вільної співацької постави. Правила співацького дихання, дикції, м'яка атака звука. Вокально-інтонаційні вправи: спів в унісон, оволодіння кантиленним звуковеденням (прийом legato). Формування артикуляційного апарату. Правила формування голосних та робота над приголосними звуками. Ознайомлення з поняттями фраза, речення на прикладі дитячого музичного фольклору. Основні складові диригентського жесту. Елементарні правила хорового ансамблю.	Усвідомлює, що хорова музика виражає почуття людини, її настрої, думки, відображає явища природи або суспільного життя. Розуміє та здатен визначити відмінності у характері виконання творів Знає правила охорони співацького голосу. Знає хто такий хормейстер та в якому колективі співає. Вміє правильно сидіти чи стояти під час співу. Має уявлення про співацьке дихання, дикцію; знає що таке м'яка атака. Намагається співати без напруження легким світлим звуком. Прагне дотримуватись унісону в партії, вести звук плавно й наспівно. Стежить за правильним формуванням голосних та приголосних звуків. Має уявлення про фразування музичного речення; вміє навести приклади з вивчених творів. Розуміє основні складові диригентського жесту. Намагається прислухатися до голосів співаючих поряд, не виділяючись із загального звучання.	14
<i>Резервні години</i>			2
Навчальний модуль 1.2. Теоретико-методичні засади вивчення	Формування навичок користування нотним записом. Виконання вправ з різним напрямком руху мелодії, формування здатності	Володіє знаннями про розміщення нот на нотному стані; розрізняє тривалості нот (цілу, половинна, чверть, восьма) та вміє рахувати під час співу нескладні ритмічні	14

хорового твору.	доспівати до тоніки (на прикладах дитячого музичного фольклору). Розвиток музично-слухових уявлень. Спів по нотах простих мелодій з нескладними ритмічними групами. Метроритмічний супровід (плескання, крокування: сильна та слабка долі).	звороти. Розуміє та відтворює за нотним записом різні за напрямками мелодії (на прикладах дитячого музичного фольклору). Відчуває стійки ступені. Розуміє та намагається координувати власні рухи та метроритмічну пульсацію (сильна та слабка долі) твору в процесі співу (плескання, крокування). Бере активну участь у ритмічному супроводі творів.	
<i>Резервні години</i>			2
Навчальний модуль 1.3. Вокально-хорові особливості виконання музичного твору.	Формування навичок виразного співу. Користування засобами виразності: темп, основні градації динаміки, виконання динамічних відтінків. Удосконалення навичок слухової уваги та контролю. Ознайомлення із куплетною формою: заспів, приспів. Визначення характеру музики. Аналіз художньо-образного змісту твору. із застосуванням знань з музичної грамоти. Ознайомлення з правилами концертних виступів та поведінки на сцені.	Розуміє зміст прослуханого, намагається виразити власне емоційне ставлення до музичного твору. Розрізняє основні градації динаміки, знає позначення динамічних відтінків, намагається виконати їх у вправах та творах. Намагається слухати і чути інших співаків у хорі під час виконання творів. Знає що таке куплетна форма; розуміє поняття «заспів» та «приспів» та визначає їх у творах програми. Вміє відображати характер музики (мімікою, рухами рук, через ритмічний супровід або інсценування пісень). Здатен пояснити художньо-образний зміст хорового твору на рівні набутих музично-теоретичних знань. Знає правила концертних виступів та поведінки на сцені.	20
<i>Резервні години</i>			2
Навчальний модуль 1.4. Художньо-виконавські особливості хорового твору.	Закріплення та удосконалення набутих протягом року навичок. Розкриття художньо-образного змісту твору. Контакт, взаєморозуміння між керівником і дитиною	Намагається бути виразним, емоційним під час виконання твору. Прагне відображати художньо-образний зміст виконуваних творів. Виконує всі поради та вимоги керівника.	14

	у процесі хорового співу.	Співає за рукою диригента.	
<i>Резервні години</i>			2
Всього годин		70 (з них резервні – 8)	

За підсумками першого навчального року учні повинні:

- усвідомлювати, що хорова музика виражає почуття людини, її настрої, думки та відображає явища природи й суспільного життя;
- розуміти різницю характеру виконання пісні, танцю, маршу;
- вміти правильно сидіти чи стояти під час співу;
- знати правила охорони співацького голосу, співацького дихання; розуміти основні складові диригентського жесту;
- співати без напруження легким світлим звуком;
- стежити за правильним формуванням голосних та приголосних звуків, здатен до правильного звуковедення;
- уміти співати мелодію в різних напрямках, доспівати до тоніки;
- застосовувати знання з музичної грамоти в роботі над хоровими творами;
- дослухатись до голосів співаючих поряд, не виділяючись із загального звучання (співати в унісон);
- розуміти та намагатись координувати власні рухи та метроритмічну пульсацію твору в процесі співу;
- вміти відображати характер музики (за допомогою 'міміки, рухів рук), брати участь у ритмічному супроводі або сценічно-руховій постановці творів;
- виражати власне емоційне ставлення, пояснювати художньо-образний зміст хорових творів вивчених протягом року;
- знати правила поведінки на сцені;
- намагатись бути виразним, емоційним під час виконання твору;
- співати за рукою диригента.

Рекомендований фаховий словник: хормейстер, аффтакт, м'яка атака звука, звуковедення, артикуляція, дикція, унісон, фразування, речення, куплетна форма.

**Розподіл змісту типової навчальної програми
за модулями другого року навчання**

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання	Середня кількість годин
Навчальний модуль 2.1. Хоровий спів як вид мистецтва.	Накопичення музично-слухових уявлень з хорового мистецтва. Народна і професійна музика. Розвиток вокально-хорових навичок. Відпрацювання навичок правильного розподілу дихання за фразами.	Вирізняє на слух серед творів музичного мистецтва хорові. Має уявлення про народну та професійну музику та наводить приклади хорових творів. Дотримується правил хорового співу, співацької постави. Знає правила розподілу дихання по фразах; вміє дихати та відтворювати фрази за жестом диригента. Відтворює за зразком та виконує у творах програми	16

	Ознайомлення з прийомами (<i>staccato, non legato</i>). Розвиток метроритмічного відчуття. Розвиток інтонаційного слуху.	прийоми <i>staccato, non legato</i>. Відтворює ритмічний рисунок твору за допомогою елементарних шумових інструментів. Намагається контролювати чистоту та якість виконання мелодії.	
Навчальний модуль 2.2. Теоретико-методичні засади вивчення хорового твору.	Робота над засобами музичної виразності в різних темпах. Використання термінів «<i>crescendo (cresc.)</i>» та «<i>diminuendo (dim.)</i>». Спів мелодії з підтримкою інструмента та а <i>capella</i>; з динамічними відтінками, різними штрихами. Елементи секвенції. Продовження роботи над формуванням здатності до співу в унісон. Удосконалення метроритмічного відчуття, паузи. Сольфеджування вправ та хорових партій.	Намагається відтворити мелодію із засвоєними засобами виразності за рукою диригента в різних темпах. Знає позначення, відрізняє на слух та виконує динамічні відтінки (<i>cresc., dim.</i>). Визначає у творах та виконує висхідний, низхідний та хвилеподібний напрямки руху мелодії різними штрихами. Розуміє та відтворює елементи секвенції. Намагається прислухатися до спільного звучання. Розпізнає і відтворює почуті музичноритмічні звороти. Розуміє значення перерви у звучанні (паузи) в процесі співу; знає та виконує паузи в процесі співу. Вміє сольфеджувати вправи та хорові партії.	16
Навчальний модуль 2.3. Вокально-хорові особливості виконання музичного твору.	Опанування навичок остинатного співу. Класифікація дитячих голосів. Формування навичок елементарного двоголосся. Ознайомлення з різними видами атак звуку. Спів у вокальній позиції, удосконалення вокального звуковедення. Розвиток внутрішнього слуху за допомогою регулярних прослуховувань різного музичного матеріалу.	Знає правила інтонування звуків на одній висоті. Знає та розуміє на які групи поділяються дитячі голоси. Вміє розподіляти увагу між власним виконанням та звучанням іншого голосу. Використовує під час співу різні види атак (тверда та м'яка). Вміє відтворити голосом почуті мелодії у вокальній позиції із відповідним звуковеденням. Уважно слухає та розуміє різницю характеру виконання	22

		хорових творів. Намагається використовувати спів «про себе» та «вголос».	
Навчальний модуль 2.4. Художньо-виконавські особливості хорового твору.	Продовження роботи над співом в різних динамічних відтінках. Удосконалення роботи артикуляційного апарату, розвиток дикції. Робота над чистотою інтонування у вивчених творах. Готовність до публічного виступу. Взаємодія всіх учасників колективу. Формування культури публічного виступу.	Вміє використовувати засоби виразності під час виконання вивчених творів. Знає складові артикуляційного апарату та намагається застосовувати чітку вимову. Намагається свідомо чисто інтонувати вивчений матеріал. Розуміє важливість колективної співпраці. Знає правила взаємодії в колективі. Демонструє культуру публічного виступу, намагається сміливо та виразно виконувати твори на звітному концерті.	16
Резервні години		4 години	
Всього годин:		70 (з них резервні – 4)	

За підсумками другого навчального року учні повинні:

- вирізняти на слух серед творів музичного мистецтва хорові твори;
- мати уявлення про народну та професійну музику та наводити приклади хорових творів;
- намагатись дотримуватись співацької постави, правил хорового співу;
- знати правила розподілу дихання за фразами;
- вміти дихати та відтворювати фрази за рукою диригента;
- намагатись контролювати чистоту та якість інтонування мелодії у вокальній позиції;
- знати правила та вміти інтонувати звуки на одній висоті, розподіляти увагу між власним виконанням та звучанням іншого голосу (елементарне двоголосся);
- сольфеджувати мелодії хорових партій;
- уміти співати фрази «про себе» (внутрішнім слухом) та «вголос», знати правила виконання пауз у співі та виконувати їх;
- відтворювати за зразком та виконувати у творах програми штрихи: *staccato, non legato*;
- вміти відтворювати метроритмічний супровід твору за допомогою елементарних шумових інструментів;
- виконувати твори із засвоєними засобами виразності за рукою диригента;
- демонструвати культуру публічного виступу.

Рекомендований фаховий словник: музика народна та професійна, співацька постава, штрихи: *staccato*, *non legato*, види атак (тверда та м'яка), артикуляційний апарат, дикція, остинатний спів, двоголосся.

**Розподіл змісту типової навчальної програми
за модулями третього року навчання**

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання	Середня кількість годин
Навчальний модуль 3.1. Хоровий спів як вид мистецтва.	Закріплення уявлень про хорове мистецтво як найпоширеніший вид у культурах народів світу. Види музичних колективів (хор, вокальний інструментальний ансамблі, оркестр). Жанри хорової музики: хорова пісня, обробка народної пісні. Дитяча опера. Дитячі опери українських композиторів (слухання). Ознайомлення із типами хорів та голосів. Ознайомлення із розподілом дитячих голосів. Аналіз художньо-образного змісту твору. Поняття вокального ансамблю та його види (ритмічний, інтонаційний, дикційний, динамічний). Розвиток ладо-інтонаційних уявлень та навичок на прикладах дитячого фольклору та творів програми.	Має уявлення про специфіку хорового виконавства. Наводить приклади про колективний спів у народів різних країн світу. Знає та відрізняє на слух види музичних колективів (хор, вокальні інструментальні ансамблі, оркестр). Має уявлення про хорову пісню, наводить приклади хорових пісень. Знає дитячі опери українських композиторів, наводить приклади. Усвідомлює відмінності та визначає на слух поділ голосів у хорі (дорослі – дитячі, чоловічі – жіночі, дитячі високі – дитячі низькі). Намагається пояснити власне розуміння художньо-образного змісту хорового твору. Знає поняття та види ансамблю, намагається дотримуватись правил виконання різних видів ансамблю. Уважно та правильно виконує: оспівування ступенів, стрибки ↑↓ на різні інтервали у різному темпі та динаміці на прикладах дитячого фольклору та творів програми.	21
Навчальний модуль 3.2. Теоретико-методичні засади вивчення хорового твору.	Удосконалення навичок виконання кантилени. Розвиток співочого дихання: «ланцюгове дихання». Удосконалення роботи над м'якою та твердою атаками звука, упізнавання їх на слух.	Вміє виконувати мелодію твору наспівно, впевнено й точно. Знає та розуміє поняття «ланцюгове дихання» та намагається застосовувати його під час виконання партії. Відрізняє, виконує та розпізнає на слух м'яку та тверду атаки звука. Знає правила дикції та	24

	Пунктирний ритм у хорових партіях. Введення більш складних елементів двоголосся (елементи поліфонії) у вправах та творах. Сольфеджування вправ та більш складних інтонаційних та ритмічних зворотів у творах.	артикуляції під час виконання пунктирного ритму. Вміє утримувати свою партію та прислухатися до інших голосів (співати про себе та вголос, підголосковий склад з епізодичним розходженням голосів: унісон – терції, квінти – унісон тощо). Виконує вправи та більш складні інтонаційні та ритмічні звороти у творах.	
Навчальний модуль 3.3. Вокально-хорові особливості виконання музичного твору.	Закріплення та розвиток вокально-хорових навичок: унісон у співі a cappella; канон; вправи з елементами підголоскової поліфонії. Виразність фразування (речення), розвиток мелодії до кульмінації та закінчення. Удосконалення навичок хорового ансамблю в різних темпах та динаміці. Аналіз та сольфеджування партії твору за хоровою партитурою. Удосконалення навички точного співу за рукою диригента.	Намагається чисто заспівати мелодію у вправах та втримати інтонацію до кінця твору в співі a cappella, канону та елементів підголоскової поліфонії. Вміє визначити в партитурі та відтворити голосом кульмінацію фрази або музичного речення. Дотримується хорового ансамблю в різних темпах та динаміці. Вміє аналізувати свою партію за хоровою партитурою. Здатен сольфеджувати складні для інтонації місця в хорових творах. Вміє самостійно вивчити складний зворот зі своєї партії. Вміє точно, гнучко виконувати вказівки за рукою диригента.	30
Навчальний модуль 3.4. Художньо-виконавські особливості хорового твору.	Удосконалення навичок співу a cappella на прикладі обробок українських народних дитячих пісень. Чистота інтонування вивчених творів. Виразність виконання хорових творів. Закріплення правил концертного виступу. Закріплення правил публічних виступів (концерти відділу, школи та інші).	Свідомо й впевнено інтонує свою партію та дотримується правил хорового ансамблю. Вміє контролювати власне виконання партії, не порушувати хорового ансамблю. Ставиться із зацікавленістю до концертних виступів, усвідомлює важливість спільної діяльності в хоровому колективі. Намагається виразно виконувати хорові твори з інструментальною підтримкою та a cappella.	24
Всього годин: 105 (з них резервні – 6)			

За підсумками третього навчального року учні повинні:

мати уявлення про специфіку хорового виконавства, наводити приклади хорових пісень, дитячих опер українських композиторів;

усвідомлювати відмінності та визначати на слух поділ голосів у хорі (дорослі – дитячі, чоловічі – жіночі, дитячі високі – дитячі низькі);

відрізняти та відтворювати різні види атак;

знати та дотримуватись правил дикції та артикуляції у виконанні творів із пунктирним ритмом;

сольфеджувати вправи та більш складні інтонаційні та ритмічні звороти в різному темпі та динаміці у творах програми;

намагатись чисто співати мелодію у вправах та тримати інтонацію в партії до кінця твору в співі а cappella в різних темпах та динаміці;

виконувати більш складні елементи двоголосся у вправах, канонах та творах;

самостійно вивчати складний зворот зі своєї партії;

визначати в партитурі та відтворювати голосом кульмінацію фрази або музичного речення;

вміти аналізувати свою партію за хоровою партитурою, свідомо й впевнено інтонувати свою партію та дотримуватись правил виконання різних видів хорового ансамблю;

пояснювати власне розуміння художньо-образного змісту хорового твору;

прагнути виразно виконувати хорові твори на концертних виступах.

Рекомендований фаховий словник: види музичних колективів (хор, вокальний, інструментальний ансамблі, оркестр), хорова пісня, канон, опера, «ланцюгове дихання», хоровий ансамбль та його види, хорова партитура.

**Розподіл змісту типової навчальної програми
за модулями четвертого року навчання**

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання	Середня кількість годин
Навчальний модуль 4.1. Хоровий спів як вид мистецтва.	Закріплення уявлень про типи та види хорів. Слухання та аналіз творів у виконанні різних хорових колективів. Ознайомлення із іншими формами вокально-хорових творів. Закріплення уявлень про календарно-обрядові пісні. Засоби виразності для втілення художнього образного змісту твору.	Визначає на слух різні типи та види хорів; наводить приклади з прослуханих або вивчених творів. Вміє пояснити різницю між куплетною, куплетно-варіаційною формами, має уявлення про особливості хорової мініатюри (на прикладах творів програми або раніше вивчених). Усвідомлює сутність та призначення пісень календарно – обрядового циклу. Розуміє та порівнює засоби виразності, що потрібно використовувати у творах	21

	Удосконалення вокально-хорової техніки. Техніка виконання різних динамічних відтінків та штрихів. Удосконалення навичок двоголосного співу. Спів за рукою диригента.	різного жанру та характеру для втілення художнього образу. Утримує співацьку поставу, співає вільним звуком без напруження, контролює співацьку позицію під час співу. Свідомо працює над партією в хорових творах, виправляє неточну інтонацію. Використовує різну гучність та характер звуковедення у виконанні творів різного характеру та жанру. Виконує двоголосні вправи з більш складними ритмічними зворотами. Свідомо виконує вказівки диригента щодо динамічних, темпових та інших агогічних змін у творах.	
Навчальний модуль 4.2. Теоретико-методичні засади вивчення хорового твору.	Розвиток ладо-інтонаційного відчуття у вправах та творах. Розвиток співочого дихання. Двоголосся (елементи триголосся) у вправах. Ознайомлення та робота з синкопованим ритмом у вправах та творах. Розвиток метро-ритмічного слуху та відчуття в хорових творах.	Вміє поєднувати в ансамблевому виконанні інтонаційну та ладову складові партії. Розподіляє дихання під час виконання тривалих мелодичних побудов, більш тривалих фраз та речень (ланцюгове дихання). Розподіляє увагу між слухом та голосом, намагається утримати унісон у своїй партії у вправах з елементами триголосся. Визначає в нотному тексті та виконує синкоповані звороти у вправах та творах. Виконує метроритмічний супровід в хорових творах (різноманітної складності та варіантності).	24
Навчальний модуль 4.3. Вокально-хорові особливості виконання музичного твору.	Закріплення співацької установки. Поняття «діапазон голосу» та «фермата». Удосконалення навичок чіткої дикції та артикуляції. Філіровка звука, чергування співу про себе	Правильна та впевнена співацька установка. Має уявлення про діапазон голосу. Розуміє поняття «фермати» та позначення її в нотному тексті. Виконує текст, зберігаючи дикційну активність та правильну артикуляцію. Має уявлення про філіровку звука, володіє технікою співу із закритим ротом	30

	та вголос. Вирівнювання регістрового звучання. Тембральний ансамбль. Удосконалення навичок самостійного опрацювання хорової партії.	(морморандо) у різних динамічних відтінках. Володіє прийомами вирівнювання регістрового звучання. Здатен підлаштуватися до тембральної палітри звучання партії. Здатен самостійно опрацьовувати партію хорового твору.	
Навчальний модуль 4.4. Художньо- виконавські особливості хорового твору.	Робота над різними видами ансамблю в хоровому творі (інтонаційний, ритмічний, динамічний тощо). Свідоме застосування засобів музичної виразності. Розвиток здатності самоконтролю та відповідальності в роботі над хоровим твором. Удосконалення навичок аналізу виконання твору хоровим колективом. Виразність виконання творів та активність у роботі в колективі.	Контролює прийоми виконання для різних видів хорового ансамблю. Розуміє значення застосування засобів виразності для втілення емоційно-образного змісту твору. Співає емоційно та виразно, відповідно до художнього образу твору. Демонструє розуміння своєї ролі в хоровому колективі та усвідомлює відповідальність за спільний результат. Виконує напам'ять свою партію в хорових творах. Здатен проаналізувати виконання твору хоровим колективом. Виразно та артистично виконує твори; активний на уроках та в реалізації різних творчих проектів школи.	24
Всього годин: 105 (з них резервні – 6)			

За підсумками четвертого навчального року учні повинні:

визначати на слух різні типи та види хорів, наводити приклади з прослуханих або вивчених творів.

пояснювати різницю між різними формами хорової музики (куплетна, куплетно-варіаційна, хорова мініатюра); усвідомлює сутність та призначення пісень календарно-обрядового циклу;

утримувати співацьку поставу, співати вільним звуком без напруження, контролювати співацьку позицію під час співу;

свідомо виправляти неточну інтонацію, виконувати партію в хоровому творі; використовувати різну гучність та характер звуковедення під час виконання творів різного характеру та жанру;

уміти розподіляти дихання під час виконання більш тривалих фраз та речень;

виконувати двоголосні вправи з більш складними ритмічними зворотами та елементами триголосся;

виконувати метроритмічний супровід в хорових творах (різноманітної складності та варіантності);

виконувати синкоповані звороти у вправах та творах;

виконувати твори, свідомо зберігаючи дикційну активність та правильну артикуляцію;

володіти технікою співу закритим ротом (морморандо) у різних динамічних відтінках;

бути здатним до філіровки звука, виконувати прийоми вирівнювання регістрового звучання;

свідомо виконувати вказівки диригента щодо засобів виразності, які потрібні для втілення художнього образу у творах різного жанру та характеру;

демонструвати розуміння своєї ролі в хоровому колективі та усвідомлювати відповідальність за спільний результат;

співати емоційно та виразно, відповідно художнього образу твору;

аналізувати виконання твору хоровим колективом.

Рекомендований фаховий словник: типи та види хорів, форми хорової музики (куплетна, куплетно-варіаційна хорова мініатюра), пісні календарно-обрядового циклу та їх застосування, діапазон голосу, фермата, філіровка звука, морморандо.

5. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Поточний контроль є оцінюванням прогресу учнів, що дає змогу викладачеві відповідним чином адаптувати освітній процес. Використання поточного оцінювання дозволяє відстежувати особистісний розвиток дитини, хід опановування нею компетентностей освітньої програми та вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію. Поточний контроль досягнення учнями результатів навчання здійснюється переважно у формі прослуховування (опитування). Кожен навчальний модуль містить нормативний зміст навчальної програми, об'єднаний певною педагогічною метою (завданнями) навчальної дисципліни і передбачає формування в учня/учениці певних компетентностей, набуття яких необхідне для досягнення результатів навчання. Елемент поточного контролю – аналіз помилок, що допущені учнями, та конкретні вказівки щодо їх виправлення – не постають предметом розгляду на першому році навчання, але стають актуальними на подальших навчальних етапах елементарного підрівня.

Підсумковий контроль за рік здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці у формі контрольного заходу, на якому перевіряється набуття ключових компетентностей. Контрольний захід (перевідний іспит) відбувається наприкінці кожного навчального року і проводиться у формі звітної концерту хорового колективу. Оцінювання носить комплексний характер і враховує результати досягнень учня/учениці за модулями (темами) двох семестрів навчального року.

Навчальні досягнення учнів першого-другого років навчання підлягають **вербальному** оцінюванню. Для оцінювання учнів пропонується система з чотирьох рівнів:

- «має значні успіхи» – високий рівень;
- «демонструє помітний прогрес» – достатній рівень;
- «досягає результату за допомогою викладача» – середній рівень;
- «ще потребує уваги і допомоги» – початковий рівень.

На третьому-четвертому роках навчання досягнення учнів оцінюються як вербально, так і в балах за 12-ти **бальною** шкалою.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали).
2. Середній (4-6 бали).
3. Достатній (7-9 балів).
4. Високий (10-12 балів).

Наприкінці четвертого року навчання **проводиться підсумковий контроль** результатів опанування типової навчальної програми з навчальної дисципліни «Хор (клас хорового співу хорового відділення)» за елементарним підрівнем, що здійснюється у формі **комплексного іспиту**, що складається з двох частин: теоретичної (індивідуальна співбесіда за хоровими творами програми концерту) та практичної (концертний виступ хорового колективу). Рекомендовано проводити співбесіду в межах навчальних годин останнього модуля четвертого року навчання, яка передбачає аналіз творів хорової програми в контексті опанованих результатів типової навчальної програми.

Зміст і форми поточного та підсумкового контролю

Рік навчання	Програмні вимоги	
	1 семестр	2 семестр
1	Концерт для батьків.	Підсумковий контрольний захід (концертний виступ): виконання 3–4 різнохарактерних творів із супроводом.
2	Виконання 2–х різнохарактерних творів на концерті класу, школи тощо (вибір форм поточного контролю здійснюється викладачем самостійно).	Підсумковий контрольний захід (концертний виступ): виконання 3–4 різнохарактерних, різножанрових творів (за можливості а cappella).
3	Виконання 2–х різнохарактерних творів на концерті класу, школи тощо (вибір форм поточного контролю здійснюється викладачем самостійно).	Підсумковий контрольний захід (концертний виступ): – 1 твір а cappella; – твір зарубіжного композитора; – твір українського композитора; – 1-2 твори сучасних композиторів.
4	Виконання 2-3-х різнохарактерних творів на концерті класу, школи тощо (вибір форм поточного контролю здійснюється викладачем самостійно).	Підсумковий контрольний захід: індивідуальна співбесіда за творами програми концертного виступу

	Випускний (підсумковий) контрольний захід (концертний виступ): – 1-2 різнохарактерні твори а cappella (у тому числі обробка української народної пісні); – твір зарубіжного композитора; – твір українського композитора; – 1-2 твори сучасних композиторів.
--	--

6. Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання

Запропоновані критерії оцінювання рівнів виконання хорових творів учнем/ученицею дозволяють виявити динаміку процесів, пов'язаних зі ступенем виконавських досягнень та результатів опанування навчальної програми «Хор(клас хорового співу хорового відділення)».

Нижче наведено зразок *Свідоцтва досягнень* з початкової дисципліни «Хор (клас хорового співу хорового відділення)». Для учнів першого-другого років навчання досягнення оцінюються вербально. Критерії для оцінювання може застосовувати педагог спираючись на форми роботи за типовими або індивідуальними навчальними планами. На третьому-четвертому роках навчання досягнення оцінюються за відповідною шкалою балів (наприклад, високий рівень досягнень – «має значні успіхи» дорівнює 10-12 балам).

Свідоцтво досягнень з навчальної дисципліни «Хор (клас хорового співу хорового відділення)»

Характеристика особистих досягнень	має значні успіхи (10-12 балів)	демонструє помітний прогрес (7-9 балів)	досягає результату з допомогою викладача (4-6 балів)	ще потребує подальшого вдосконалення (1-3 бали)
Застосовує вокальне дихання				
Демонструє правильне звукоутворення та звуковедення				
Чисто інтонує партії хорових та вокальних творів				
Знає правила та застосовує співацьку артикуляцію				
Демонструє навички співацької дикції				
Знає та дотримується правил хорового ансамблю				
Демонструє емоційність виконання хорової партії (соло та в хорі)				
Для розкриття художнього образу музичного твору застосовує засоби музичної виразності				
Демонструє знання своєї партії у всіх творах хорової програми				
Бере участь у концертних виступах колективу				
Знає та демонструє правила сценічної поведінки (має відповідний зовнішній				

вигляд, співає впевнено, не втрачає сценічної витримки)				
Самостіно розбирає та вчить нескладні музичні твори				
Намагається об'єктивно оцінювати результати своєї навчальної діяльності				

Свідоцтво рекомендовано заповнювати кожного семестру або раз на рік.

Оцінювання на завершальному році опанування навчальної програми передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання – підсумковими вимогами випускного класу, визначеними типовою освітньою програмою.

7. Список рекомендованої літератури

1. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс. Ленинград : Музыка, 1971. 376 с.
2. Асафьев Б. В. О хоровом искусстве. Ленинград : Музыка, 1980. 216 с.
3. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів. Київ : 2002. 235 с.
4. Виноградов К. Работа над дикцией в хоре. Москва : Музыка, 1967. 101 с.
5. Вокально-хорова робота з дітьми на матеріалі вправ-розспівок [Ноти] : навч.-метод. посіб. / авт.-упоряд. І. О. Зеленецька. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2016. 139 с.
6. Горбенко С. С. Дитяче хорове виховання в Україні : навч. метод. посіб. для вчителів шк. різ. типу, студ. та викл. вищ. мистец. навч. закл. Київ, 1999. 251 с.
7. Горбенко С.С. Створення вчителем особистісно орієнтованого простору в процесі мистецького навчання і виховання учнів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики.* 2016. Вип. 28. С. 148–151. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2016_28_33 (дата звернення : 15.12.2019).
8. Дмитриевский Г. А. Хороведение и управление хором. Изд. 3-е испр. Санкт-Петербург : Лань : Планета музыки, 2007. 112 с.
9. Дмитриевский Г. А. Ансамбль хора. Работа с хором. Москва : Профиздат, 1972. 205 с.
10. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики. Москва : Музыка, 2007. 368 с.
11. Доронюк В. Д. Курс техніки диригування : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2004. 292 с.
12. Доронюк В. Д., Зваричук Ж. Й. Шкільне хорознавство : навч. посіб. Івано-Франківськ, 2008. 336 с.
13. Емельянов В. В. Развитие голоса. Координация и тренинг. Санкт-Петербург : Лань : Планета музыки, 2015. 188 с.
14. Живов В. Исполнительский анализ хорового произведения. Москва : Музыка, 1987. 95 с.

**Перелік навчальних програм , які
використовуються закладом для реалізації освітньої
програми елементарного підрівня**

ТНП « ХОР (клас хорового співу хорового відділення)»	https://www.dnmczkmo.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/tnp_hor-klas-horovogo-spivu-horovogo-viddilennya.pdf
ТНП « Музична грамота та практичне музикування»	https://www.dnmczkmo.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/TNP-MG-ta-PM.pdf
ТНП « Бесіди про мистецтво»	http://arts-library.com.ua/handle/123456789/544

ПЕРЕЛІК ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Зміст освітньої програми в освітніх компонентах.

Нормативний зміст типової освітньої програми в класі хорового співу складається з інваріативного та варіативного складників, які є однаково обов'язковими для включення до програми навчання учня/учениці та становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання. Інваріативний складник змісту початкової освіти елементарного підрівня – це мінімальний нормативний складник, який не може бути меншим встановленого обсягу і повинен охоплювати весь спектр освітніх компонентів, визначених типовою освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу поглиблення фахових компетентностей, забезпечення права вибору освітніх компонентів відповідно до інтересів та потреб учня/учениці та використовується для:

- запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом, або з інших видів мистецтва. У такому випадку зміст варіативного складника формується з навчальних дисциплін, факультативів, видів діяльності за вибором учня/учениці та викладача, враховуючи можливості відповідної мистецької школи;
- підсилення навчальних дисциплін інваріативного складника;
- репетицій, підготовки до конкурсів, інших публічних виступів, створення концертних програм тощо.

Розподіл годин варіативного складника здійснюється щороку педагогічною радою мистецької школи і відображається в робочому навчальному плані.

Рішення про такий розподіл годин приймається з урахуванням профільного спрямування, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази школи, а також бажання учнів.

Освітня програма складається з 4 обов'язкових (інваріативних) компонентів та 1(2) вибіркового (варіативного) компонента.

Для елементарного підрівня початкової мистецької освіти, (хоровий клас) є обов'язковими такі освітні компоненти:

Інваріативний складник

Хоровий спів, хор
Музична грамота та практичне музикування
Бесіди про мистецтво

Зміст навчання за типовою освітньою програмою базується на запровадженні сучасної та ефективної системи навчання хоровому мистецтву, дитино центризмі (людино центризмі), що виявляється в можливості врахування та задоволення індивідуальних потреб кожного/кожної учня/учениці в загальному процесі навчання, створені умови для професійної художньо – творчої самореалізації особистості учня/учениці, модернізації змісту початкової мистецької освіти і розширення функцій мистецьких шкіл, а також академічних свобод учасників освітнього процесу.

Освітню програму Початкової мистецької освіти елементарного підрівня (хоровий клас) Горохівської музичної школи розроблено відповідно до пункту 7 статті 21 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», Концепції сучасної мистецької школи, затвердженої наказом Міністерства культури України від 20.12.2017 №1433, з урахуванням Типової освітньої програми елементарного підрівня початкової мистецької освіти з хорового співу (Наказ Міністерства культури України від. 24.04.2019 №352).

Програму побудовано з урахуванням таких принципів:

- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- догірної послідовності і достатності засвоєння здобувачами мистецьких компетентностей;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів здобувачів.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальна тривалість освітньої програми визначається індивідуальним темпом набуття відповідних компетентностей (результатів навчання), передбачених програмою, та може скорочуватись.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладу (далі – навчальний план). Навчальні плани зорієнтовані на роботу школи за 6 – денним навчальним тижнем (35 тижнів на навчальний рік).

Початкова мистецька освіта – перший рівень спеціалізованої мистецької освіти, яка здобувається на першому – третьому рівнях Національної рамки кваліфікації та може здобуватися паралельно з трьома рівнями повної загальної середньої освіти.

Мета освітньої програми

Програма окреслює єдині підходи до планування і організації освітнього процесу на елементарному підрівні початкової мистецької освіти для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених програмою. Освітня програма спрямована на здобуття учнями спеціальних здібностей, естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій у процесі активної мистецької діяльності, а також професійних компетентностей початкового рівня в обраному виді мистецтва та на художньо – творчу самореалізацію; має на меті раннє виявлення та/ або розвиток індивідуальних здібностей здобувача в обраному виді мистецтва, формування відповідних знань, умінь, навичок, розуміння, ціннісних орієнтацій у сфері мистецтва загалом та обраного виду мистецтва зокрема.

Мета опанування нормативного змісту програми – формування в учнів початкових теоретичних, теоретико – практичних, практичних, виконавських компетентностей з вокально – хорового мистецтва, розвиток музичальності, естетичного сприйняття та позитивного ставлення до різних видів мистецтва через доручення до кращих зразків національної та світової мистецької та хорової спадщини, виявлення та створення умов для розвитку творчих здібностей учнів з раннього віку, мотивування до продовження здобуття хорової освіти.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- формування та розвиток музично – образного мислення, естетичного смаку, навичок сприйняття музики, здатності міркувати про неї у взаємозв'язку з іншими видами мистецтв;
- оволодіння навичками хорового співу, розкриття вокально - хорових можливостей дитячого голосу, практичне засвоєння засобів музичної виразності у вокально – хоровому виконавстві та їх усвідомлене застосування під час виконання музичних творів відповідної складності;
- формування навичок емоційного та художньо- образного виконання музичних хорових та інструментальних творів;
- формування здатності до гармонійної взаємодії у хоровому колективі;
- вироблення мотивації до самостійного навчання, творчого розвитку учня / учениці шляхом залучення до вивчення, прослуховування, виконання музичних, зокрема хорових і вокальних, творів;
- формування необхідних компетентностей (знань, умінь, навичок, розуміння, ставлення), що забезпечують можливість продовжувати навчання за освітньою програмою з хорового класу базового (середнього) підрівня загально мистецького або початкового професійного спрямування, або за спорідненим видом мистецтва, сольний спів, музичний театр тощо).

Інші умови забезпечення освітньої програми:

Педагогічні та концертмейстерські (за потреби музичного супроводу) години для зведених уроків з хорами – 4 години на місяць (окремо по кожному колективу);

Концертмейстерські години для уроків з предмета « Музичний інструмент» (крім фортепіано , баяна, акордеона, гітари) – з розрахунку 1 година в тиждень на учня.

ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Форми здобуття освіти

Основною формою здобуття початкової мистецької освіти за цією освітньою програмою є **очна форма** . Проте, в разі прийняття рішення органами місцевого самоврядування про дистанційне навчання, або оголошення «червоної зони» рівня епідемічної безпеки , воєнного стану – школа застосовує дистанційні форми роботи та навчання.

Для реалізації освітнього процесу у дистанційній формі навчання застосовуються платформи: Google classroom, Zoom, viber . Учні (батьки), педагогічні працівники зобов'язані мати свій індивідуальний обліковий запис Google та Zoom та електронну пошту .

Школа забезпечує доступ до інтернету , часткове забезпечення доступу до комп'ютерної техніки, а також, заходи епідемічної безпеки працівників, які здійснюватимуть освітній процес з робочого місця.

В разі здійснення дистанційного навчання проводяться заняття з усіх дисциплін, окрім хору. Заняття не проводяться з учнями , які не мають музичного інструменту за місцем їх перебування на час оголошення « червоного рівня» епідемічної безпеки»

Основною формою організації освітнього процесу є урок – індивідуальний або груповий.

У межах уроку або в позаурочний час рекомендовано використовувати різні форми і методи навчання - мистецькі проекти , сюжетно – рольові ігри, інсценізації, уроки семінари , інтерактивні уроки, екскурсії , віртуальні подорожі, квести, перегляд (наживо чи в запису) вистав, виставок, відвідування концертів тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та розширені у змісті окремих навчальних дисциплін та не повинні бути перешкодою до виконання вимог до навчальних результатів , визначених типовою освітньою програмою (стандартом). Форми і методи навчання викладач обирає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи і забезпечуючи водночас набуття учнями компетентностей , визначених навчальними програмами з окремих навчальних дисциплін .

Поділ на групи

Наповнюваність груп для проведення групових занять з навчальних дисциплін становить:

« Хор» (групи хору) – 12 – 15 учнів.

« Музична грамота та практичне музикування» - 8-12 учнів;

« Бесіди про мистецтво» - 12 – 15 учнів.

У разі неможливості сформувати групу у зв'язку з недостатністю або перевищенням відносно зазначених нормативів контингенту учнів , допускається відхилення по наповнюваності груп у той чи інший бік не більше як на 20 % (окрім груп з вивченням навчальної дисципліни « Музична грамота та практичне музикування»). У разі значного перевищення контингенту (понад 20 %) поділ на групи загальної кількості учнів відповідного року навчання здійснюється відповідно до менших знань.

КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІ

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання . Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні , а визначення особистих результатів здобувачів шкільного віку не передбачає порівняння із досягненнями інших.

Для оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль відбувається протягом навчального року за підсумками роботи під час навчальних занять у формі опитувань або прослуховувань (модульних та семестрових). Поточний контроль здійснюється з метою оперативного моніторингу результативності навчання учня/учениці та корегування педагогічних працівників і методів , що застосовує до нього/неї викладач.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річного комплексного контрольного заходу , який включає результати навчання за всіма компонентами, передбаченим освітньою програмою, в межах визначених навчальними програмами дисциплін обов'язкових результатів навчання.

Упродовж навчання на елементарному підрівні початкової мистецької освіти здобувачі опановують способи самоконтролю, саморефлексії і само оцінювання , що сприяє вихованню відповідальності , розвитку інтересу , своєчасному виявленню прогалин у знаннях , уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення учнів 1 -2 років навчання підлягають формувальному (вербальному) оцінюванню. Використання формувального оцінювання дозволяє відстежувати особистісний поступ дитини, хід опанування нею навчального матеріалу та вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію особистості. Результати формувального оцінювання відображаються в оцінних судженнях учителя /учнів/батьків, що характеризують процес навчання та досягнення учнів.

Музичний інструмент

Варіативний складник

Зміст варіативної частини складається з навчальних дисциплін предметів, факультативів, видів діяльності, за вибором здобувача, зокрема: сольний спів, другий музичний інструмент, читання нот з листа, основи імпровізації, інструментальний ансамбль, практикум з календарних обрядів українського народу та народів України і світу, постановка концертних номерів.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на підсилення предметів інваріативної складової, на проведення індивідуальних та групових занять. Варіативна складова навчального плану Горохівської музичної школи визначається закладом самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладу.

Планування та організація освітнього процесу.

Нормативний зміст програми конкретизується у навчальному плані, який деталізує зміст і структуру освітнього процесу.

У навчальному плані зазначаються дисципліни, викладання яких потребує супроводу концертмейстера та зазначаються особливості розрахунку навчального навантаження.

На основі навчального плану на кожен навчальний рік складається навчальний план, який є підставою для розрахунку кількості педагогічних (викладацьких та концертмейстерських годин і ставок), необхідних для виконання власної освітньої програми мистецької школи. Логічна послідовність вивчення та конкретний зміст освітніх компонентів розкривається у навчальних програмах відповідних навчальних дисциплін.

Планування та організація освітнього процесу за робочим навчальним планом має працювати на створення максимально сприятливого середовища для учнів з урахуванням їх віку, рівня психофізіологічного розвитку та з дотриманням санітарних норм.

При складанні розкладу занять (уроків) для учнів з числа дітей 6-7 років або осіб з особливими потребами рекомендується рівномірно розподіляти навчальне навантаження кожного/кожної учня/учениці протягом тижня з розрахунку не більше 2-3 заняття (уроки) на день.

Для більш ефективного опанування навчальних дисциплін інваріантного складника проведення індивідуальних занять (уроків) може плануватися двічі на тиждень по академічній годині, якщо навчальне навантаження дисципліни планується обсягом 2 година на тиждень.

	готовність виступати перед аудиторією (публікою).	втрачає сценічної витримки , не зупиняється , не забуває слова та мелодії творів , які виконує . У випадку помилки не губиться , продовжує виступ, не втрачає контролю над ситуацією. Має бажання виступати на сцені, відповідальний за виступ. Має гарний зовнішній сценічний вигляд.
--	--	--

Конкретні очікувані результати навчання учнів за окремими освітніми компонентами визначаються навчальними програмами дисциплін.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ

Нормативний строк навчання за освітньою програмою становить 4 роки для учнів , які розпочали навчання у 6-7 років (перший клас початкової загальноосвітньої школи). Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової хорової освіти елементарного підрівня за цією освітньою програмою з будь – якого віку.

Тривалість опанування освітньої програми учнями з числа осіб з особливими освітніми потребами визначається індивідуальним темпом набуття відповідних компетентностей та може бути збільшеною.

Зарахування на навчання за освітньою програмою учня/учениці старшого/-ої від 6 (7)років (перший клас початкової загальноосвітньої школи), коли його/її початкові здібності , продемонстровані на вступному прослуховуванні , дозволяють опанувати зміст освітньої програми в швидшому темпі (навчання за скороченою програмою – 3 роки). Частини передбачених стандартною освітньою програмою годин з вивільненого року навчання може бути спрямована на ліквідування «розриву» в знаннях учня /учениці з учнями його/її віку, які опановують стандартну освітню програму , зокрема , з навчальної дисципліни « Музична грамота та практичне музикування» (з урахуванням психофізичної готовності учня/учениці до опанування програми в інтенсивному режимі).

Рішення про скорочення нормативного строку здобуття початкової мистецької освіти елементарного підрівня та обсягу опанування освітньої програми на початковому етапі приймається узгоджено викладачем, батьками, іншими законними представниками учня/учениці (для учнів шкільного віку)або з самим/самою учнем/ученицею (для учнів шкільного віку)або з самим/самою учнем/ученицею (для дорослих) та педагогічною радою Горохівської музичної школи.

4.Музично – виконавська компетентність	Правильна співоча постава. Правила дихання під час хорового співу, правила гігієни та збереження голосу. Дикція та артикуляція , інтонування, штрихове розмаїття в хоровому співі. Практичне застосування засобів музичної виразності . Розуміння диригентських жестів.	Володіє основними навичками хорового співу, демонструє правильну співочу поставу, хорове дихання , чисто інтонує, вміє вести звук. Виконує програмні музичні та хорові твори. Знає та дотримується правил гігієни та збереження голосу. Знає свою хорову партію . Грамотно будує музичні фрази , демонструє вміння слухати та вести мелодичну лінію. Відтворює музичні твори з точним застосуванням передбачених засобів музичної виразності (динаміка, темп), як елементів музичної мови,що необхідні для відтворення характеру та музичного образу засобами хорового виконавства . Проявляє любов до українського хорового мистецтва. Читає з листа голосом не складні хорові партитури а'саррейіа та в супроводі фортепіано. Виконує в хорі програмні твори в унісон із супроводом та без нього . Розуміє диригентські жести, виконує поставлені керівником і диригентом завдання під час виконання хорового твору.
5.Компетентність колективної взаємодії в мистецтві	Усвідомлення ролі та відповідальності кожного учасника колективу в досягненні спільного результату . Основні вимоги до учасників концертного складу хору.	Цілісно сприймає хоровий колектив як один музичний інструмент . Демонструє розуміння своєї ролі в хоровому колективі та відповідальність за спільний результат виконання . Узгоджує та координує власні виконавські дії з іншими учасниками хору .
6.Компетентність з публічного виступу	Культура публічного мистецького виступу , охайний зовнішній вигляд , настрій . Сміливість та	Виконує хорові та інші музичні твори з відповідним настроєм. Не боїться виступати перед аудиторією (публікою) . не

		хорового) мистецтва . Спілкується в групі , колективі, з викладачем (концертмейстером) державною мовою.
3.Теоретично – практична компетентність в музичному мистецтві	Види та жанри музичного мистецтва/народного музичного мистецтва,різновиди, форми музичних творів, засоби музичної виразності. Музична грамота (усно та письмово) - Графічна фіксація елементів музичної мови; - Музично – ігрова та рухова діяльність; - Виховання метроритмічного відчуття; Настроювання інтонаційно-мелодичного слуху; аналіз музичних творів; - Практичне музикування; - Імпровізаційно – творча діяльність. Написання одноголосного музичного диктанту,читання нот з листа, підбір на слух. Будова голосового апарату . Типи хорів, хорових голосів , розташування хорових труп в хорі. Особливості хорового звучання.	Називає види та жанри музичного мистецтва, народного музичного мистецтва, хорового мистецтва. Демонструє знання нотної грамоти, називає та застосовує в практичній роботі октави,знаки альтерації,скрипковий та басовий ключі, розміри, основної лади , ритм, метр, тональність. Розрізняє основні градації динаміки, назви та позначення динамічних відтінків. Чисто інтонує голосом. Розрізняє темп, їх назви та позначання . Демонструє знання основних елементів музичної мови (мотив, фраза, речення, період),знає форми побудови музичних творів (двочастинної, простої,три частинної, варіації) каданс. Знає основні гармонічні функції тональності . Читає ноти з листа (спираючись на аналіз музичного тексту) нескладні твори (2-3 року навчання). Підбирає по слуху знайомі мелодії українських народних пісень. Записує одноголосний музичний диктант на 4 такти. Розуміє та використовує в навчанні професійну музичну термінологію державною мовою . Розрізняє типи хорів , розпізнає хорові голоси , знає розташування хорових груп в хорі. Має уявлення щодо складу хорових партій , розуміє елементи хорового звучання (ансамбль, стрій , тощо).

Оцінювання результатів навчання учня з особливими освітніми потребами.

Система оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами повинна бути стимулюючою.

ОЧІКУВАННІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ) ЗДОБУВАЧІВ

Опанування нормативного змісту навчання за типовою освітньою програмою передбачає досягнення таких обов'язкових результатів навчання:

Вид компетентності	Зміст(цілі) навчання	Очікувані результати навчання
1.Загальна інтегрована компетентність	Самостійне опановування музичних текстів. Об'єктивне само оцінювання та самостійний пошук інформації. Здатність до подальшого навчання хоровому мистецтву та мистецьких практик.	Самостійно виконує навчальні завдання, у тому числі самостійно розбирає та вчить програмні музичні твори, хорові партії. Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності. З розумінням ставиться до зауважень стосовно свого навчання. Використовує для самоосвіти різні джерела інформації (наприклад, самостійно вибирає для вивчення твори). Готовий до продовження навчання за фахом за освітньою програмою з музичного мистецтва базового (середнього) підрівня початкової мистецької освіти загально мистецького або початкового професійного спрямування або за освітніми програмами споріднених мистецтв.
2.Мистецько-теоретична компетентність	Знання та розуміння поняття «мистецтво», видів та жанрів мистецтв, основних естетичних категорій, різновидів творів мистецтва. Знання і здатність до розуміння проявів культурного розмаїття. Здатність до спілкування на теми мистецтва <u>Державною мовою.</u>	Демонструє розуміння, поняття «мистецтво», основних естетичних категорій. Висловлює особисте ставлення до творів мистецтва та жанри мистецьких творів. Виявляє розуміння культурного розмаїття та розпізнає в межах навчальної програми зразки творів народного мистецтва. Проявляє любов до українського (музичного,

Оцінні судження вчителя мають бути об'єктивними , конкретними, чіткими, лаконічними, доброзичливими, слугувати зразком для формування оцінних суджень учнями. В оцінному судженні відображають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їхньої наявності , у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог.

У журнал та свідоцтво досягнень виставляється рівень за кожен результат навчання з навчальних предметів . Річним формувальним оцінюванням є результати навчання учнів за останній семестр.

У свідоцтві досягнень подається розгорнута інформація про сформованість наскрізних умінь учнів та рівні результатів навчання .

Наскрізні уміння позначаються словами:

« має значні успіхи»,

«демонструє помітний прогрес»,

«досягає результату за допомогою дорослих»,

«ще потребує уваги і допомоги».

Для учнів третіх - четвертих класів застосовується формувальне , поточне та підсумкове (тематичне , семестрове та річне) оцінювання.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали)
2. Середній (4-6 бали)
3. Достатній (7-9 бали)
4. Високий 10-12 бали)

Наприкінці четвертого року навчання проводиться підсумковий контроль за освітніми компонентами:

1. « Хор, хоровий спів» - у формі концертного виступу .
2. « Музична грамота та практичне музикування» і «Бесіди про мистецтво» - у формі комплексного іспиту;
3. « Музичний інструмент» - у формі комплексного іспиту – співбесіди з виконанням творчого завдання.

За результатами підсумкового контролю на четвертому році навчання у разі демонстрування учнем/ученицею результатів навчання , передбачених типовою освітньою програмою мистецької школи , йому / їй видається свідоцтво про початкову мистецьку освіту елементарного підрівня .

Форми, види, зміст та строки проведення поточного та підсумковою контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в типових та робочих навчальних програмах дисциплін.

	фахову передвищу (середню спеціальну) музичну освіту або вищу музичну освіту , належний рівень професійної підготовки , відповідну педагогічну кваліфікацію , яка здатна забезпечити результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я в закладів
Навчально – методичне забезпечення	Наявність комплексу методичних матеріалів,необхідних для провадження освітнього процесу:освітньої (освітніх) програми (програм),навчального плану ,робочих навчальних планів,навчальних програм, робочих навчальних програм викладачів, репертуарних списків, тощо , які відповідають змісту освітньої програми ,підручників, навчальних, навчально – методичних посібників, авторських методичних розробок , методичних рекомендацій,індивідуальних завдань, збірників ситуаційних завдань (кейсів), комп'ютерних презентацій , ілюстративних матеріалів , фоно- та відео хрестоматій, довідкової та іншої навчальної літератури відповідно до змісту навчальних програм, комплексів для проведення контрольних заходів (для теоретичних дисциплін) та методик та критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.
Матеріально – технічне забезпечення	Наявність відповідальних приміщень (навчального корпусу) для проведення освітнього процесу з необхідним набором основних технічних засобів,музичних інструментів , обладнаних класів (аудиторій) для колективного музикування , приміщень для педагогічних працівників, службових та допоміжних приміщень, які забезпечені навчальними та офісними меблями, комп'ютерною технікою , музичними інструментами , обладнанням та програмним забезпеченням, використання яких передбачають навчальні дисципліни, а також підсобні (санітарно - побутові) приміщення та засоби
Якість проведення навчальних занять	Здійснення моніторингу навчально-методичного рівня проведення викладачем навчальних занять ,аналіз ефективності використання існуючих на впровадження в освітній процес різноманітних сучасних художньо - педагогічних методів,підходів та інструментів.
Виконання норм законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою	Упровадження в межах своїх повноважень виконання актів законодавства щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної під час освітнього процесу , забезпечення ведення документації , оформлення наочності, організації та проведення творчих заходів, урочистостей, оформлення класів написами державною мовою у мистецьких школах.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей)	Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) – безперервне відстеження результатів навчання учнів, їх прогнозування та коригування на їх основі педагогічних методів і прийомів для засвоєння учнями компетентностей , необхідних для досягнення навчальної мети. Моніторингові дослідження навчальних досягнень учнів на шкільному рівні проводяться шляхом поточного та підсумкового контролю якості засвоєння знань, рекомендаціями щодо їх проведення та передбачають збирання первинних даних, аналіз та оцінка досягнень учнями результатів навчання (компетентностей) формування та ведення бази даних,завдань,тестів,виступів, іншого інструментарію для оцінки якості освітньої діяльності мистецьких шкіл та (або)якості початкової мистецької освіти та визначення якості та ефективності роботи педагогічних працівників. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежити стан реалізації цілей початкової мистецької освіти елементарного підрівня, вчасно приймати необхідні педагогічні рішення стосовно опанування нормативного змісту та підвищення якості надання освітніх послуг мистецькою школою.
Моніторинг відвідування учнями навчальних занять передбачених навчальним планом та завершення повного курсу навчання.	Система заходів контролю за відвідуванням учнями навчальних занять , виконанням навчальних планів та освітньої програми початкової мистецької освіти елементарного підрівня із застосуванням різноманітних методів і форм підвищення мотивації учнів до навчання, що проводиться з метою забезпечення конституційного права громадян на здобуття та завершення повного курсу навчання в мистецькій школі.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

до освітньої програми **ХОРОВИЙ КЛАС**

Горохівської музичної школи

Рівень освіти – початкова мистецька освіта

Підрівень – елементарний, строк навчання – 4 роки

Навчальна дисципліна (освітні компоненти)	Кількість навчальних годин на тиждень(усього годин)за роками навчання				Усього годин
	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	
Хор Хоровий спів	2	2	3	3	350
Музична грамота та практичне музикування	1	1	1	1	140
Бесіди про мистецтво	0	0	1	1	70
Музичний інструмент	1	1	1	1	140
Варіативний складник	1	1	1	1	140
Усього годин на тиждень	5	5	7	7	x
Усього годин на навчальний рік	175	175	210	210	840

Назва освітнього компонента Інваріативний складник	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання , годин
Хор, хоровий спів	350
Музична грамота та практичне музикування, усього	140
Бесіди про мистецтво, усього (на 3 та 4 –му роках навчання)	70
Музичний інструмент	140
Варіативний складник, усього	140
Загальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання за освітньою програмою (4 роки) за стандартом, усього (та середня кількість годин тижневого навантаження	840

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

до освітньої програми **ХОРОВИЙ КЛАС**

Горохівської музичної школи на 2023-2024 навчальний рік

Рівень освіти – початкова мистецька освіта

Підрівень – елементарний, строк навчання – 4 роки

Навчальна дисципліна (освітні компоненти)	Кількість навчальних годин на тиждень(усього годин)за роками навчання				Усього годин
	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	
Хор Хоровий спів	2	2	3	3	350
Музична грамота та практичне музикування	1	1	1	1	140
Бесіди про мистецтво	0	0	1	1	70
Музичний інструмент	1	1	1	1	140
Варіативний складник	1	1	1	1	140
Усього годин на тиждень	5	5	7	7	x
Усього годин на навчальний рік	175	175	210	210	840